

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ОРГАН НА ИНСТИТУТА ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
ПРИ БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Год. LI

2004

кн. 4

ТЕКСТОВЕТЕ В ТАЗИ КНИЖКА НА СПИСАНИЕТО СА ПОСВЕТЕНИ
НА 70-ГОДИШНИЯ ЮБИЛЕЙ НА СТ.Н.С. I СТ. ДФН ТОДОР АТ. ТОДОРОВ

СЪДЪРЖАНИЕ

СТАТИИ

- Александър Лома* (Белград) – Незабелязан досега апелативен рефлекс на праслав. *glazъ в южнославянските езици 5
- Владимир Шаур* (Бърно) – Относно реконструирането на първоначалния облик на глаголицата 11
- Олга Младенова* (Калгари – София) – Наблюдения върху лексиката на дамаскините 15
- Малгожата Коритковска* (Варшава) – За един тип разлики между два текста на новобългарската Библия 22
- Тодор Бояджиев* – За мястото на полудиалекта сред социалните и функционалните подсистеми на езика 27
- Борис Парашкевов* – Из лексиката на град Русе 32
- Любов В. Куркина* (Москва) – Етимологични бележки (по материали от „Български етимологичен речник“) 41

НАУЧНИ СЪОБЩЕНИЯ

- Анатолій Ф. Журавльов* (Москва) – За един славяно-осетински фразеологичен паралел 46
- Боряна Велчева* – Старобълг. водоважда 'водопровод' 48
- Ангелина Даскалова* – За една стара българска дума 50
- Лидия Стефова* – Необичайни глаголни префикси в Райковския дамаскин 53
- Людвиг Селимски* (Катовице – Велико Търново) – Прилагателното небѣски в банатския говор и у българите католици не е архаизъм, а нововъведение 59

<i>Илона Янишкова</i> (Бърно) – Бележки към българското диалектно <i>илъ</i>	64
<i>Марта Белетич</i> (Белград) – Към произхода на бълг. диал. <i>муняк</i> 'срамежлив, стеснителен човек; мълчаливец; глупак'	67
<i>Христина Дейкова</i> – Проблеми при производните в етимологична статия от гнездови тип (върху материал от „Български етимологичен речник“)	74
<i>Кирил Костов</i> (Берлин – София) – Няколко пояснителни бележки за произхода на немските заемки <i>ланга</i> 'вид краставица' и <i>шлифер</i> 'дълга връхна дреха' в българската професионална терминология	79
<i>Ясна Влаич-Попович</i> (Белград) – Сърбохърватското <i>испòстити</i> : <i>испáштати</i> – граматичен или етимологичен дублет? (Още веднъж за гръцкия произход на сръб. <i>пàтити</i> , бълг. <i>пàтя</i>)	83
<i>Снежана Петрович</i> (Белград) – За произхода на два турцизма: сръб. <i>бенг</i> 'младеж', <i>болме</i> 'тънък зид, преграда' и техните паралели в балканските езици	89
<i>Дарина Младенова</i> – Контаминацията в светлината на ареалната лингвистика	95
<i>Мая Джокич</i> (Белград) – Континуанти на праславянския суфикс * <i>унјі</i> в сърбохърватската народна ботаническа терминология	101

ЕЗИКОВА КУЛТУРА

<i>Владко Мурдаров</i> – За новите български шрифтове	109
<i>Диана Благоева</i> – Един случай на неправилно калкиране	111

РЕЦЕНЗИИ И ОБЗОРИ

<i>Ванина Сумрова</i> – Първи електронен синонимен речник (тезаурус) на българския език	112
<i>Марта Кърпачева</i> – Дар на библиотеката на Института за български език	113

ЮБИЛЕЙ

<i>Христина Дейкова</i> – Ст. н. с. I ст. дфн Тодор Тодоров на 70 години ...	115
--	-----

ХРОНИКА

<i>Цветанка Аврамова</i> – Международна конференция във Варна за стандарта и субстандарта в славянските езици	122
---	-----

ГОДИШНО СЪДЪРЖАНИЕ	125
---------------------------------	-----

Марта Белетич (Белград)

КЪМ ПРОИЗХОДА НА БЪЛГ. ДИАЛ. МУЊЯК 'СРАМЕЖЛИВ, СТЕСНИТЕЛЕН ЧОВЕК; МЪЛЧАЛИВЕЦ; ГЛУПАК'*

В изложението си на научната конференция „Dzieje Słowian w swietle leksyki“ професор Т. Ат. Тодоров съвсем оправдано оспори етимологията на Дзидзилис на бълг. диал. *муњяк* 'срамежлив, стеснителен човек; мълчаливец; глупак' (а така също и на *муња* 'свит, необщителен човек', *муњав* 'свит, необщителен'), според която и трите форми се извеждат от нгр. диал. *мунѣѣ* или *мунѣѣс* < сргр. *мунѣѣс* 'самотен (за див звяр)' (вж. Дзидзилис 1990: 130–131). Като аргумент Тодоров изтъкна факта, че и в други славянски езици съществуват думи, семантично и звуково идентични или много близки до българските примери, за които трудно може да се предположи гръцки произход: напр. срхр. *муња* 'несериозен човек, глупак', чеш. *тиња* 'неразговорлив човек; мълчаливец, будала', пол. *tuńia*, *nunia*, *niunia* 'ленивец, будала, мълчалив човек'. Като отбеляза, че посочените лексеми най-вероятно имат оноματοпеичен произход, Тодоров цитира и техните обяснения в релевантни славянски етимологични речници: БЕР (БЕР 4: 329, под *муња*², 724, под *нуњав*), ЭССЯ [ЭССЯ 20: 190, под **тин'а*, 25: 159–160, под **п'ип'а*, **п'ип'авъ(јъ)*] (Тодоров 2002: 489–490).

В „Български етимологичен речник“ лексемата *муњяк* е поставена под *муња*² 'мълчалив човек' заедно с прилагателното *муњав* със значение 'муден, пипкав, бавен, несръчен' (БЕР 4: 329), а като техни паралели се привеждат срхр. *муна* 'глупак, будала', рус. *мунега* 'слаб, отпуснат, вял човек', *муњага* и *муњга* също, чеш. *тиња* 'ням, глуповат', пол. *tuńia* 'глупак'. Авторите цитират различни тълкувания на посочените лексеми, като не застават зад нито едно от тях, но и не предлагат свое.

Предложеното решение в московския праславянски речник е по-конкретно. Там въз основа на бълг. диал. *муња* 'мълчалив човек', *мун'а* 'затворен човек', срхр. *муња* 'ветрогон, развейпрах; будала' и *моња* 'глупак', чеш. *тиња* 'неразговорлив човек; мълчаливец, будала', пол. *tuńia* 'ленивец, будала, мълчалив човек', диал. *тиња* 'мутра, муцуна; човек с увиснали устни' и т.н., белорус. *муња* 'несръчен, тромав човек', се възстановява праслав. **тин'а*,¹ което се обяснява като производно от глагола **muniti* (ЭССЯ 20: 190)².

Самият глагол **muniti (se)*, реконструиран въз основа на срхр. диал. *му̀ниту се* 'вехна, пропадам', *муњати* 'наострям уши (и за кон)', чеш. *mouniti* (обикновено префигирано *umouniti* 'замърся, изцапам'), словин. *tuńic sq* 'муся се, мръ-

* Статията е разработена в рамките на проект 1591: „Етимологични изследвания на сръбския език и изработване на Етимологичен речник на сръбския език“, който се финансира изцяло от Министерството на науката и околната среда на Република Сърбия.

щя се', рус. диал. *мунить* 'мамя, измамвам, въртя на пръста си', се обяснява като деноминал от непотвърдено съществително **tina/*tini** с предполагаемо значение 'кал, мръсотия'. Според авторите отдалечените едно от друго значения на посочените форми би трябвало да се тълкуват като фигуративни: 'цапам' > 'вехна, увяхвам'; 'мръщя (се)'; 'мамя, измамвам' (ЭССЯ 20: 189-190). С оглед на хипотетичността на изходното съществително и на неговото значение, както и на недостатъчно добре обоснованото обяснение на семантичния развой, предложеното тълкуване на глагола **tiniti (se)* изглежда неубедително³. Не е предложено и решение за етимологията на праслав. съществително **tin'a*.

Представеният материал показва, че континуантите на праслав. съществително **tin'a* са развили следните значения: 'неразговорлив, мълчалив човек', 'затворен, свит, необщителен, срамежлив човек', 'несръчен, нескопосен, тромав, ленив човек' и 'глупак, будала'. В сърбохърватски език разглежданото лексикално семейство е доста разклонено, като в него се е обобщило последното от споменатите значения, т.е. 'глупак, ветрогон, будала'. Поради това ще се опитаме чрез анализ на релевантния сърбохърватски материал да хвърлим допълнителна светлина върху бълг. диал. *муняк* и останалите славянски лексеми, които се привеждат като негови паралели.

Покрай срхр. съществително *муня* м. 'несериозен човек, ветрогон, развей-прах; будала' (Мали Пожаревац, Алексинац), към това лексикално семейство спада и прилагателното *мунен* 'вятърничав; глуповат, смахнат, побъркан; несръчен, нескопосен, вързан, побъркан; пиян' (Славония) с производните от него *муненац / муњеца* м. и *муненик / муњеник* 'смахнат, глуповат човек; буен, избухлив, сприхав човек', *муненица / муњеница* ж. 'вятърничава, налудничава жена' (Лика, Хърватско, Косово), както и *мунтав* прил. 'объркан, сбъркан; глуповат' (Лещанско, всичко от РСА), глаголите *омунит* св.в. 'лошо направя' (Васоевичи, Стийович 1990), *муњасати* несв.в. 'държа се неразумно, глуповато, лудея, щурея', *муњетати* също, откъдето са *муњетало* същ. (м.) 'човек, който лудее, щурее', *муњеталица* ж. 'налудничава жена' (Лика, РСА). Обикновено се приема, че към същото семейство принадлежи и една форма с друг вокализъм – съществителното *мобя* м. пейорат. 'глупав, ограничен човек' (РСА).

Разглежданото лексикално семейство е добре засвидетелствано и на чакавски терен, срв. *мунен* прил. 'луд, тъп, слабоумен' (Орлец, Хоуцагерс 1985: 301), *мунен* също, *муњеник* м. 'глуповат човек', *муњеница* ж. 'глуповата жена', пейорат. *муњеничина*, *муњера* също (Въргада, Юришич 1973), *омунит* св.в. 'оглупея' (Сусак, Хам 1956), *змуњенѣт* 'полудея' (Орлец, l.c.).

Посочените думи многократно са били предмет на етимологичен анализ. Така например Скок извежда прилагателното *мунен* с метафорично значение 'stultus' от *муня* 'fulgur'. Производни от това прилагателно са съществителните *муњеник*, *муњеница*, *муњеца* и т.н. От метафоричното значение 'луд' < 'ударен от гръм' са възникнали и деноминалите *муњасати*, *муњетати*, откъдето са *муњетало*, *муњеталица* (Скок II: 483–484, под *túnja*; вж. и 481, под *túnja*)⁴.

Безлай подлага на критика това тълкуване на Скок и напомня, че в словенски са регистрирани сродни лексеми: прил. *mólnjav*, *mólnjen* 'зашеметен, глупав', диал. и *túnjen*; *mólnjenost*, *túnjenost* 'неразумност, лудост', като при това

духовито отбелязва, че е трудно да си представим, че словен. *molnĵena goba* 'Amanita muscaria' би могло да се развие от метафората 'убит, пострадал от мълния'. Той подсеща, че в своите „Очерци“ сравнява словенските думи с латв. *mūlsa* 'объркан, бъркотия, смущение', *mūldēt* 'заблуждавам се, греша, бъркам', лит. *pasimūldyti* 'греша, бъркам', стлит. *neapmulnay* 'безгрешен' (Безлай 1975: 182). Безлай смята тези лексикални диалектизми, характерни главно за западния ареал на южнославянската територия, за архаични образувания, наследени от епохата на балто-славянските езикови отношения. В славянски план той ги свързва с рус. *мылить* 'мамя, измамвам, смущавам, шегувам се', чеш. *mýliti* 'заблуждавам' (Безлай 1982: 193).

Разглеждайки срхр. *муњен*, чак. *муњен*, *смўњен* и словен. *mólĵjen*, *múnĵjen*, Куркина подробно представя обяснението на Безлай, но със забележката, че не е анализирал морфологичната структура на тези думи и че не е взел предвид най-близко сродните им форми. Авторката изтъква, че възможност за вътрешнославянско тълкуване се посочва в RJA (срхр. *муњен* се смята за производно от глагола *муњити*) и у Плетершник [словен. *mólĵjen* се свързва с *molniti* 'святкам (за мълния)']. И в двата случая се касае за девербално прилагателно на *-ънь(ъ)* с първоначално значение 'поразен от мълния', откъдето 'заблуден, слисан, объркан' > 'глупав, луд'. Като семантичен паралел Куркина привежда (споменатото и в RJA) лат. *attōnitus* 'повреден, наранен, заглушен, лишен от чувства, обзет от ужас' < *attōno*, *-are* 'гърмя; удря (за гръм)' (Куркина 1989: 263-264; Куркина 2003: 116)⁵.

Подобно тълкуване е предложено и в ЭССЯ, където покрай срхр. *муњен* / *муњен* 'вятърничав, налудничав' и словен. *mólĵjen* 'зашеметен, затъпял'⁶ се привеждат още и срхр. *муњен* 'сприхав, избухлив, жесток, свиреп', чсл. *мльньнь* 'fulguris', словин. *māln'ani* 'блещукащ, треперещ (за пламък)', рус. диал. *молняный* 'който се отнася до мълния'. Авторите изтъкват, че общото между посочените прилагателни е образуването им с помощта на суфикс *-н-*, но по всичко останало те се различават. Освен това като отделно образуване се разглежда **mьldn'енъ*, минало страдателно причастие на *-енъ* од глагола **mьldniti* < **mьldni* (ЭССЯ 20: 222–223, под **mьldньнь(ъ)* / **mьldn'енъъ* / **mьldнѣньъ*).

Самият глагол *муњити* 'произвеждам електричество' [покрай словен. *molniti* 'святкам (за мълния)', *mlániti* 'удрям, отеквам (за гръм)', словин. *māthic sq* 'святкам без гръм (за мълния); мръщя се'] се дава под **mьldniti* (*se*), което се обяснява като глагол на *-iti* от **mьldni* 'мълния' (ЭССЯ 20: 222). Не се взема предвид обаче, че сърбохърватският глагол е неологизъм, новоизкована дума, а не народна дума (вж. Скок, под *múnĵa*) и заради това мястото му не е сред славянските примери. По същата причина е съмнителна и връзката на прилагателното *муњен* с глагола *муњити*.

Прилагателното *муњен* 'вятърничав, глуповат, налудничав, смахнат' (ако предположим, че той, без оглед на фонетичната и семантичната близост, все пак е етимологично различен от словен. *mólĵjen*) би могло да бъде във връзка с глагола *муњити* / *муњити* 'с бързо движение да ударя някого (с юмрук, лакът и под.), най-често в ребрата, разклатя, раздрусам' (РСА). В ЭССЯ този глагол е поставен под **mьldnovati*, покрай струс. *мльновати*, *молновати* 'святкам',

въз основа на историческото сродство на формантите *-ovati* и *-no-* < **-neц-* (ЭССЯ 20: 222)⁷.

Струва ни се, че е по-естествено глаголт *мунути* 'да ударя' да се свърже с праслав. **michati*. Тази форма е реконструирана въз основата на бълг. *мұхам* 'бия, бода, мушвам, втъквам, блъсвам' и т.н., срхр. *мұхати (се)*, *мұвати* 'бутам, блъсвам, тласкам, пъхам, мушвам', диал. *муати* 'бутам, блъсвам, натискам; лакомо ям, поглъщам; вървя бавно, ходя', *муати се* 'бутам се, блъскам се, натискам се; скитам, бродя, лутам се, мотая се'⁸. Сравнява се и с бълг. еднократно *мұхнж* 'бутна, блъсна, мушна, бодна'. Глаголт се смята за сроден с **mišiti*; по-нататък се допуска връзка с лит. *mišti* 'удрям, бия' (ЭССЯ 20: 174; срв. и БЕР 4: 354, под *мұхам* и 362–363, под *муша*).

На пръв поглед доказването на тази теза представлява проблем във формален план. Първо, звукът *x* обикновено не изпада пред *-no-* (вж. Варбот 1984: 141–143). Второ, формата на страдателното причастие от глагола *му(х)н-ути* би била *мунут* [срв. *махнути* → *(су)манут*, вж. Скок II: 354–355, под *māhati (se)*], докато формата *муъен* е производна от глагол на *-iti*, както *збунити* > *збуъен*.

Що се отнася до първия проблем, от формите *мāхнути*, *манути* е видно, че в сърбохърватски език звук *x* може да изпадне в позиция пред *-no-* [ЭССЯ 17: 126–127, под **maxṇoti (se)*], срв. и споменатото *(су)манут*, както и *умāнут* 'на-лудничав, смахнат, дефектен', *зāманут* 'странен, своеобразен' (Бачки Буневци, Пеич 1990). В български ситуацията е същата, като при това тук имаме пример с изпадане на *x* точно в глагола **michṇoti*: бълг. *мұна* 'скрия', *муна* 'бодна', *муұна* 'ударя' < *мұхна* (вж. БЕР 4: 324, под *мұна*⁴ и *муна*, БЕР: 349, под *муұна*). Що се отнася до другия проблем, съответният глагол на *-iti* се открива във формите *омұнит* 'оглупея' (Сусак, Хам 1956), *омұънит* 'лошо направя' (Васоевичи, Стийович 1990).

Съществува обаче една друга, още по-вероятна възможност, при която се преодоляват едновременно и двете формални пречки. Би могло да се изходи от глагола **muniti*, ако той се обясни по друг начин – ако се изведе от същия ие. корен **mou-*, който е в **michati*, **michṇoti* (където е разширен със *-s-*, което след *и* преминава в *x*). В подкрепа на това обяснение могат да се посочат глаголите, производни от ие. корен **mā-*, където покрай **maxati*, **maxṇoti* (вж. ЭССЯ 17: 123–125) съществуват и форми **manṇoti* (пак там, 200–201), **maniti* (пак там, 197–199), срв. и **duxati* : **dunṇoti* от първоначално **duti* < ие. **dhou-* (ЭССЯ 5: 151, 157, 166). Ако глаголт **muniti* се свърже с **michati*, **michṇoti*, се решава и проблемът с разнородната семантика на неговите континуанти, понеже всички посочени значения могат да се изведат от първоначално 'удрям'⁹.

В семантичен план също няма никакви пречки, тъй като преходът 'удрям, бия' > 'луд, тъп, слабоумен, глупав' е съвсем редовен, срв. *ударен* 'луд, тъп, слабоумен', *ħакнут* също, рус. *чокнутый*, *стукнутый*, праслав. **blaznъ* (ЭССЯ 22: 66–67, под **nagula* II). Показателно е, че този семантичен развой се осъществява точно при глагола *мухати*, срв. *мұхати се* 'лудувам, лудея, полудявам' (RJA), *смунути се* 'обезумея, полудея' (Въргада, Юришич 1973), *смұшити се* 'побеснея, обезумея, полудея', откъдето е *смұшен* 'бесен, обезумял, полудял' (Вук 1898³).

Предложеното тълкуване, според което срхр. съществително *муня* 'ветрогон, развейпрах, будала', посредством причастието *мунен* 'вятърничав, глуповат, несръчен, побъркан', се свързва с праслав. глагол **muniti* (< ие. **mou-*), до известна степен релативизира досегашните етимологични обяснения на разглежданата лексикална група. При него се поставя въпросът за обединяване на всички посочени лексеми в едно етимологично гнездо. Като се има предвид семантиката на изходния глагол **muniti* (*se*), към това гнездо биха могли да бъдат отнесени форми със значение 'глупак, будала' и 'тромав, неподвижен, несръчен, нескопосен, ленив човек'¹⁰. Не съществуват обаче семантични основания в него да бъдат включени и форми със значения 'мълчалив, неразговорлив човек', 'затворен, необщителен, свит, срамежлив човек'.

В етимологичните речници разглежданото лексикално семейство се поставя във връзка с континуантите на ономатопеичните форми **n'un'a*, **n'uniti*, **n'un'avъ(jb)*. Така например, бълг. *нюняв* 'бавен, несръчен' се тълкува като фонетичен вариант на *муняв* 'муден, пипкав, бавен, несръчен' (БЕР 4: 724)¹¹. Пол. *niunia* 'ленив и глупав човек' също се интерпретира като фонетичен вариант на *tinia* също, което не се приема например от Брюкнер (вж. ЭССЯ 25: 159, под **n'un'a*). Между другото е интересно, че в рамките на това семейство ономатопеи се явяват почти същите значения, каквито имат разгледаните в настоящата работа форми, срв. напр. срхр. диал. *нуня* 'затворен, мълчалив, понякога и лукав човек', рус. *нюня* 'тромав, ленив, несръчен, нескопосен човек', 'тих, ням, мълчалив човек', белорус. *нюня* 'мълчалив човек' (ЭССЯ I.c.), срхр. диал. *нуняв* 'срамежлив, неопитен, несръчен, смутен, объркан' покрай споменатото бълг. диал. *нюняв* 'бавен, несръчен' (ЭССЯ 25: 160). В сърбохърватски език се е развило и значение *нуня* 'будала, глупак' (Черна гора, РСА). Макар общият произход на тези две лексикални семейства да не изглежда вероятен, бесспорно се е стигнало до семантична контаминация между тях, преди всичко поради голямото сходство във фонетичния състав на лексемите, които влизат в тях. Би могло да се предположи, че значенията 'мълчалив; затворен човек' в рамките на гнездото **muniti*, **tin'a* са се развили под влияние на синонимни ономатопеични форми.

БЕЛЕЖКИ

¹ Със забележката, че срхр. думи поради своята двусмисленост могат да бъдат във връзка и с праформата **mьldni/*mьldnъji* (вж. по-нататък).

² Същата група думи (освен кашуб. *тиња* със значение 'увиснала устна; човек с увиснали устни') се дава и в SEK (SEK III: 280-281), под *тиња* II 'несръчен човек, нескопосник'. Кашубската дума се тълкува като експресивна, вероятно звукоподражателна по произход.

³ Същата забележка се прави и в SEK (SEK III: 281-282, под *тиниц sq*). Кашубският глагол със значение 'муся се, мръщя се' тук се извежда от германизма *тиња* 'увиснала устна; човек с увиснали устни, когато е сърдит' < долнем. *Mund* 'уста, муцуна' (вж. SEK III: 279-280, под *тиња* I). Думата все пак може и да е славянска, срв. срхр. *намунити се* 'намръщи се, заоблачи се (за небе); намръщя се, навъся се, разсърдя се' (РСА), бълг. *муняви се* 'разваля се (за време)' (БЕР 4: 329, където се предполага, че глаголят е произведен от *муня*¹ 'мълния'). Срв. и укр. *змунити* 'смрача се, потъмня' (ЕСУМ 2: 269, където думата се определя като неясна, вероятно във връзка с *мутній*, *мутніти*).

⁴ В БЕР обяснението на Скок, дадено в друга речникова статия, с право се характеризира като невероятно (вж. БЕР 4: 323, под *мѹна*).

⁵ Връзката на прилагателното *муъен* с глагола *муъити* се приема и от Петлева. Тя твърди, че семантичният преход 'святкане, блясък (на мълния)' > 'луд' се реализира в редица случаи и като пример привежда рус. *луд* 'будала', срхр. *луд* 'умствено болен' : рус. *лудá* 'заслепяваща белота на снега на слънчева светлина', стпол. *blesny* 'луд' : *blesk, bleskot* < **blъsk-* (Петлева 1973: 50–51, бел. 62).

⁶ Словен. *mólňjav* 'глупав, глуповат' е поместено под **mъldn'evъ* (ЭССЯ 20: 219–220). Тук се привежда и срхр. *муъев* 'велик, изключителен' (но не се споменава, че прилагателното се използва заедно с думата *брзина* 'бързина, скорост', вж. РСА), откъдето *муъеван* 'мълниеносен, светкавичен' (РЈА).

⁷ В речниковата статия се посочват следните срхр. примери: *мѹнути* 'нахлуя, нахълтам, втурна се' и диал. *мунути* 'удрям в гръб, отзад'.

⁸ В ЭССЯ не са взети предвид значенията на възвратния глагол *мѹвати се* 'ядосвам се, сърдя се, гневя се' (Черна гора) и 'лудувам, лудея' (Зоре, РСА). Последното значение е релевантно за нас, срв. посоченото по-горе чакавско *змуъенѣт* 'полудея'.

⁹ Подробно за това (върху материал от сърбохърватски език) вж. Влаич-Попович (Влаич-Попович 2002).

¹⁰ Към този кръг лексеми със сигурност спада и бълг. *мѹня* 'болест, от която човек вехне и отслабва', *муня* 'телесна слабост, немощ' (БЕР 4: 329, под *мѹня*³, *муня*²). За първата форма се казва, че е неясна, а втората се сравнява с *муня* 'мълчалив човек' (пак там, под *мѹня*³).

¹¹ В речниковата статия не е много ясно формулирано обяснението на дадената дума: доколкото формата *нюняв* се определя като фонетичен вариант на *мѹняв*, то тя не може същевременно да бъде и звукоподражателна. Струва ни се, че се касае за ономотопея.

ЛИТЕРАТУРА

Безлай 1975: *Безлай, Ф.* Petar Skok. Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Knjiga druga: *K – poni*. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1972. – Этимология 1973, Москва, 181–190.

Безлай 1982: *Bezljaj, F.* Etimološki slovar slovenskega jezika. Т. II. Ljubljana.

БЕР: Български етимологичен речник, София, 1971 –.

Варбот 1984: *Варбот, Ж. Ж.* Праславянская морфонология, словообразование и этимология, Москва.

Влаич-Попович 2002: *Влајић-Поповић, Ј.* Историјска семантика глагола ударања у српском језику. Преко етимологије до модела семасиолошког речника. – Библиотека Јужнословенског филолога, Нова серија, књ. 21, Београд.

Вук 1898³: *Стефановић-Караџић, В.* Српски рјечник, Београд.

Дзидзилис 1990: *Дзидзилис, Хр.* Фонетични проблеми при етимологизуването на гръцките заемки в български език, С.

ЕСУМ: Етимологичний словник української мови (гл. ред. О. С. Мельничук), 1, 2. Київ, 1982, 1985–.

Куркина 1989: *Куркина, Л. В.* Славянские этимологии. – В: Общеславянский лингвистический атлас. Материалы и исследования 1985–1987, Москва, 263–265.

Куркина 2003: *Куркина, Л. В.* К реконструкции этимологических связей слав. **myliti* (se) 'обманывать, вводит в заблуждение'. – *Studia etymologica Brunensia* 2, Praha, 115–125.

Пеич 1990: *Peić, М., G. Bačlija.* Rečnik bačkih Bunjevaca, Novi Sad – Subotica, 1990.

Петлева 1973: *Петлева, И. П.* Праславянският слой лексика сербохорватского языка. II. – В: *Этимология* 1971, Москва, 20-57.

Плетершник: *Pleteršnik, M.* Slovensko-nemški slovar, I–II, Ljubljana, 1894–1895.

РСА: Речник српскохрватског књижевног и народног језика, Београд, 1959–.

Скок: *Skok, P.* Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, I–IV, Zagreb, 1971-1974.

Стийович 1990: *Стийовић, Р.* Из лексике Васојевића. – В: Српски дијалектолошки зборник, XXXVI, Београд, 121-380.

Тодоров 2002: *Тодоров, Т. Ам.* Български етимологии. – In: *Dzieje Słowian w świetle leksyki*, Kraków, 489-492.

Хам 1956: *Hamm, J., M.* *Hraste.* Govor otoka Suska. – In: *Hrvatski dijalektološki zbornik* 1, Zagreb, 7-213.

Хоуцагерс 1985: *Houtzagers, H. P.* The Čakavian Dialect of Orlec on the Island of Cres, Amsterdam.

ЭССЯ: Этимологический словарь славянских языков, Москва, 1974–.

Юришич 1973: *Jurišić, B.* Rječnik govora otoka Vrgade, II. dio Rječnik, Zagreb.

РЈА: Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika I–XXIII, Zagreb, 1880-1976.

SEK: *Boryś, W., H. Popowska-Taborska.* Słownik etymologiczny kaszubszczyzny, Warszawa, 1994–.

Превела от сръбски *Д. Борисова*